

Studija

Po postavljanju dijagnoze dijabetesa tipa II

Molimo da pročitate intervju sa mladom ženom kod koje je utvrđen dijabetes tipa II. Kada ga pročitate, razgovarajte sa svojim kolegama, a diskusiju počnite datim pitanjima.

- **Šta ste prvo pomislili kada ste čuli da imate dijabetes?**

- Prvo mi se javilo pitanje „Šta sada da radim?“ A umesto postepenog objašnjenja, ohrabrenja i akcionog plana sam dobila samo elektronski uput za dalja ispitivanja. Bila sam prepuštena sama sebi i svojim pitanjima i brigama.

- **Da li se ovo često dešava među pacijentima?**

- Često. U zdravstvenim sistemima u većini zemalja nedostaje interdisciplinarna saradnja između porodičnog lekara, endokrinologa i dijabetoloških sestara. Inače, većina pacijenata ne zna za ovo poslednje, kao što ne zna ni za nutricioniste, psihologe, angiohirurge i druge specijaliste koji mogu da pomognu.

- **Da li je situacija po Vašem mišljenju svugde ista?**

- Mislim da je osoba sa dijabetesom veoma srećna ako živi u velikom gradu i ako se leči u jednoj od najvećih bolnica ili domova zdravlja pošto se njima nude dodatne konsultacije sa različitim specijalistima koji tamo rade. Na žalost, postoji ogromna razlika između gradskih i seoskih zdravstvenih ustanova.

- **Ispričajte nam svoju priču.**

- Imam 25 godina, živim u malom (ruralnom) gradu i radim u jednostavnom uslužnom postrojenju, pošto posedujem porodičnu farmu. Veoma malo se bavim fizičkim aktivnostima. Moj suprug se brine o farmi, tako da se ne krećem mnogo čak ni kad završim svoj posao. Jedem prilično masnu hranu, krcatu kalorijama, i ne znam mnogo o zdravim načinima života.

Jednog dana, kada sam se vratila sa obaveznog godišnjeg pregleda, pogledala sam testove analize krvi i videla da mi je nivo šećera iznad normale. Obaveštena sa da mi je utvrđen dijabetes tipa II. Tako sam saznala kada treba da dođem na dodatna ispitivanja i zakazana mi je poseta

Broj projekta: 2021-1-RO01- KA220-HED-38B739A3

kod endokrinologa. Morala sam da čekam dve sedmice na termin kod endokrinologa. Nadala sam se da će mi posle te dve nedelje biti objašnjeno koje mere mogu da preduzmem da se stanje ne bi pogoršavalo. Međutim, takve informacije nisam dobila. Tokom posete prepisani su mi lekovi za dijabetes. Takođe mi je rečeno da treba da vodim dnevnik merenja nivoa šećera. I to je bilo to.

Tokom dodatnih ispitivanja, otkriveno je više pratećih oboljenja: narušena funkcija bubrega, uvećana jetra, značajan višak kilograma, komplikacije u radu srca i teži oblik astme. Pomislila bih da je u takvim slučajevima potreban multidisciplinarni rad, da svi specijalisti treba da se udruže kako bi postigli bolje rezultate. Međutim, čak ni tri meseca po postavljanju dijagnoze, i dalje nisam znala koja je vrsta ishrane pogodna za mene, koje proizvode mogu da jedem, šta je glikemijski indeks, kojom vrstom fizičke aktivnosti treba da počnem da se bavim, kako da izgubim višak kilograma, šta da radim da mi dijabetes ne uništi život zauvek.

Komentar lekara sa univerzitetske klinike:

U ovoj situaciji, endokrinolog treba da uputi pacijenta kod specijaliste za ishranu. Ukoliko takav specijalista ne postoji u gradu, ova žena bi mogla da poseti specijalistu u većem gradu. Tako da bi pacijentkinja najmanje trebalo da dobije preporučeni jelovnik sa proizvodima koje može da konzumira ili koje treba da izbegava. To bi pomoglo da prilagodi prehrambene navike. Tada bi pacijentkinja najverovatnije mogla da bude upućena kod rehabilitatora koji bi fizioterapeutu pomogao da podstakne pacijentkinju da se uključi u terapiju prirodom u vidu početka bavljenja svakodnevnom fizičkom aktivnošću. Endokrinolog bi takođe mogao da uputi pacijentkinju kod dijabetološke sestre koja bi uvela terapiju stopala, kontrolu glikemije i druge stvari. Porodični lekar bi takođe trebalo da uputi pacijentkinju kod psihologa koji bi joj pomogao da na odgovarajući način prihvati vesti o bolesti, kontroliše svoje emocije i upozna članove svoje porodice sa dijagnozom.

Pitanja za diskusiju

1. Šta je moglo da utiče na to što porodični lekar nije predložio druge specijaliste?
2. Koje je mere ova žena mogla da preduzme da bi pomogla sebi?
3. Kako možemo da pomognemo profesionalcima u malim gradovima da saznaju više o mogućnostima da pomognu pacijentima sa dijabetesom?

